

KÖZPONTI LAP.

Havi közlemények
a magyarországi irgalmas nővérek számára.

I. ÉVFOLYAM. 1914. JULIUS. 7. SZÁM.

TARTALOM. Tiszteletreméltó Anyánk, szent Vince méltó leánya és alapítótársa. — Lelkünk megszentelése: A lelkiélet megalapozása (Folytatás). — A tökéletesség kezdete az irgalmas nővér életében. — Hivatásunk munkaköre: Milyen cél vezesse a nővért a betegápolásban? — A felnőttek hitoktatása. — Hogyan működnek francia nővéreink. — Krónika: Az isteni kegyelem csodája. — Szünórák.

Tiszteletreméltó Anyánk, szent Vince méltó leánya és alapítótársa.

Jelen számunkban arról a kimondhatatlanul szent és mindamellert rendkívül vonzó érintkezésről szeretnénk gyöngé kis képet nyújtani, amelyben Istennek e két nagy szolgája volt egymással, amikor hosszú földi életük nagy részén át az isteni és a felebaráti szeretet gyönyörű összhangjába olvadtak össze törekvéseik, eszméik s nagyarányú munkálkodásaik. Életrajzuk olvasásánál épűgy, mint hátrahagyott nagy alkotásaik szemléleténél feltűnően szembeötlő az isteni Gondviselés tervszerű intézkedése, amellyel ezt a két választott lelket megalkotta, tulajdonságaikban egymáshoz illesztette s isteni bőkezűséggel elhalmozta mindazon kegyelmekkel, melyek egyrészt az életszentségnek magas fokára segítették őket, másrészt pedig megvalósították az ő közreműködésükkel az isteni irgalmasságnak a szenvedő emberiség gyámolítására vonatkozó szándékait.

Mikor a belley-i püspök szent Vince lelki vezetésére bízta Le Gras Anyánkat, az 48, ő pedig 36 éves lehetett. Az a kis ellenszenv, amit az első találkozás alkalmával iránta érzett, csakhamar a legmélyebb tiszteletnek, föltétlen bizalomnak adott helyet; a szentség után sóvárgó lélek az isteni akarat eleven képviselőjét látta benne, akinek legcsekélyebb intésére kész volt a legnagyobb áldozatokra is. Az isteni kegyelemtől átítatott szívét teljesen megnyitotta szent vezetője előtt; s az ő tudta és beleegyezése nélkül a legcsekélyebb dologban sem intézkedett.

Mínthogy a jó Isten megengedte, hogy állandóan lelki kétségek és aggodalmak gyötörjék, eleinte attól félt, hogy terhére talál lenni, ha minduntalan igénybeveszi tanácsait. De csakhamar megnyugtatta őt szent Atyánk, mint következő, hozzáintézett soraiból kitünik: *„Nem, asszonyom. Jól teszi, ha felvilágosítást kér arra nézve, amit Üdvözítőnk kíván Öntől; és tudja meg, asszonyom, mindenkorra, hogy annak, akit Isten mások segítségére rendelt, sohasem lehet terhére a kért felvilágosítás, épenúgy nem, mintha egy atya adja gyermekének.“* És ugyanezen levelét így fejezi be: *„Nos tehát, Üdvözítőnk éljen a mi szívünkben, s a miénk az Övében, olyformán, hogy a három szív eggyé, s az egy mindháromban legyen, s ne akarjunk mást, mint amit Isten akar.“*

S az akkori idők nagy szentjeinek e két legszentebbje csakugyan eggyé lett a Szeretet műveinek megalapításában; szívük az isteni akarral teljesen összeforrt. *„Egyedül a jó Isten tudja, — írta neki a Szeretet-egyesületek látogatásai alkalmával szent Vince, — mit adott nekem ön iránt; s majd meglátja az égben.“*

E gyöngéd szeretetét lelki leánya iránt minden alkalommal ki is mutatta azzal az igazán atyai gondos-

kodásával, mellyel nemcsak lelki, de testi jólétéről is oly meghatóan gondoskodott. Mikor egyik szeretet-útján anyánk súlyosan megbetegedvén, bajából felépült, így írt neki: *„Ezerszer áldom és dicsérem Istent, hogy visszaadta egészségét és kérem Öt, tartsa meg Önt és vezesse vissza... Jöjjön haza e hét végén, sőt előbb is, ha jó alkalom kínálkozik, de nem vízen, hanem jól fődött szekéren; nem tudtam hintót kapni.“* Egy másik alkalommal megbetegedéséről értesülvén, így ír: *„Nincs szüksége orvosra? Ha igen, tudassa velem és küldök innét... Ne kíméljen semmit sem arra, hogy jól kezeljék. Ha talán nincs elég pénze, tudassa velem, s küldök.“*

Azt már emlitenünk sem igen kell, hogy jó Alapító-anyánk készségére bármi tekintetben föltétlen bizossággal számíthatott, nemcsak személyes szolgálatait illetőleg, de anyagi tekintetben vagy igen kényes és kellemetlen ügyek lebonyolítására nézve is, ami az akkori zilált politikai viszonyokban épen nem volt ritka dolog. Anyánknak 1625-ben írt egyik leveléből ezt olvassuk: *„A munka, amit szeretete megrendelt nálam, elkészült. — Szent Vince ugyanis ingeket kért tőle valamelyik Szeretet-egyesület részére. — Ha Jézus Krisztus tagjainak szükségök lesz reá s Önnek úgy tetszik, Atyám, azonnal elküldöm.“*

Pedig Le Gras Anyánk, épúgy mint szent Vince, nem volt gazdag; sőt ellenkezőleg, családja, — mely férje életében még a hatalom és dicsőség tetőpontján állott, — minden hibája nélkül a kormánynál kegyvesztett lón és úgyszólván minden birtoka idegen kézre került. A jó Isten csodálatos intézkedéseinek egyik titka volt ez, Aki azt akarta, hogy a világ akkori legnagyobb jótéveői, akiknek kezén át milliók mentek át a szegény nép gyámolítására, önmaguk teljesen szegények legye-

nek. Oly szegény volt Anyánk, hogy alig bírta megfizetni a szentmihályi növeldében tanuló fiáért az évi 200 livret tevő tartásdíjat. De a szegényekkel szemben mégis nagylelkűen bőkezű volt. Mint említettük már, mindíg telt szekérrel indult szeretetútjára s egy községet sem hagyott el anélkül, hogy egyesületét gazdagon meg ne ajándékozta volna. Önmagára azonban annál kevesebbet költött, s ha mindenéből kifosztva, úgyszólván semmi pénze sem volt, szent Vincének szinte rá kellett parancsolnia, hogy az egyesület pénzén fogadjon kocsit a továbbutazásra.

Az el sem képzelhető, hogy mélységes hitében mily kimondhatatlan tisztelettel érintkezett Anyánk azzal, akiben Isten helyettesét szemlélte. Sűrű levelezésének minden sora tanuskodik erről. „*Alázattal könyörgöm, mondjon nekem szeretete egy-két jó szót az új év kezdetére. A szegények kevéssel beérik s én igen nagyra fogom becslni, mert hiszen Isten adja Ön által.*“ Majd ismét: „*Annyi hibát követek el, Főtisztelendő Atyám, s ez eléggé beláttatja szeretetével, mily nagy szükségem van segítségre, hogy Isten szentséges akaratát teljesíthessem. Mert tőlem semmi jó sem várható, ha csak nem részesít azon kegyelemben, hogy rámparancsol, mert akkor Isten malasztja emlékeztet erre.*“ Minduntalan arra kéri szent Vincét, hogy figyelmeztesse hibáira, s az meg is igéri neki: „*Igen, szívesen figyelmeztetem hibáira s egyet sem fogok elnézni.*“ A legtöbbször ugyan zavarban volt aziránt, milyen hibát találjon rajta, s leginkább a túlságos aggodalmaskodástól kellett óvnia, amellyel még a legkisebb tökéletlenségét is nagy hibának tartotta. „*Gyónásaiban kissé hosszadalmas, — írja neki egy alkalommal, — és azt óhajtanám, hogy leányainak rövidebben tanítsa. Elegendő, ha három vagy négy hibáról vádolják magukat, melyek leginkább*

megszégyenítik. Azt hiszem, e szegény leányok úgy sem követnek el halálos bűnt, hála Istennek! ...“

Mikor 1641-ben drága Alapítónők a mindinkább gyarapodó társulattal együtt a szent-dénesi külvárosba költözött, ahol a szent Lázár kollégiumnak úgyszólván közvetlen szomszédságában voltak, a sűrű levelezés megszűnt, mert szent Atyánk most már személyesen látogathatta a kis lelki családot; most már gyakorta megtarthatta azokat a kedves konferenciákat, amelyekkel lelki leányait anyjokkal együtt a Szeretet életének titkaiba beavatta. Ez időből egy bájos kis följegyzés maradt hátra, amely szépen tanuskodik arról, mily jó szomszédok voltak együtt szent Alapítóink és két családjuk.

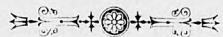
„*Egy alkalommal de la Ruelle (olv. Rüelli) Mária nővér a nyilbános kútnál vizet akarván meríteni, néhány személy sértő szavakkal illetve őt, menekülésre készítette. Ekkor kérte, engednék meg neki, hogy a szent Lázár kollégium udvarán levő kútból kapjon vizet. Szent Vince történetesen éppen a kapunál volt. A kellemtelen esetet hallva, vigasztalta a nővért és jóságosan maga ment a kúthoz, hogy két vödört vízzel megtöltse.*“ Ez esetről szent Vince boldogáavatási aktáiban is említés történt.

Mily boldog gyermekkorát élhették a társulatnak első nővérekéink ily jóságos atya és anya szeretetteljes vezetése alatt! Mily bőséges áldással és dús növekedéssel jutalmazta Isten e két hű szolgája minden vállalatát és igyekezetét! De idő folytán a rendkívüli fáradozások s a kor nagyon megviselte mindkettőjük egészségét, kivált drága Anyánk amúgy is törekeny szervezetét. Mikor ez egyszer, teljesen kimerülve a fáradságtól, gondoktól, betegségtől, Isten látására vágyva, azt kérdezte szent Vincétől, nem volna-e itt az ideje, hogy

mint Isten haszontalan teremtménye, meghaljon, ez, — jól tudván, mily sokra képes még s mennyit ér e nagy élet, — így válaszolt neki: „*Ó Jézus! mennyire fáj, amit kérdez tőlem, asszonyom. Még nincs itt az ideje. Istenem, Uram! önre még nagy szüksége van a világnak.*” Szükség volt reá, azért Isten még hosszú időt adott neki a munkálkodásra.

Viszont ő is minden alkalommal könyörgött saját-maga iránt kíméletet sohasem ismerő atyjának, vigyázon drága egészségére. „*Jó Istenünk úgy akarja tehát, hogy beteg legyen; de azt is akarja, Uram, hogy az Ő szereteteért legyen kímélettel teste iránt, úgy, mint megkímélne egy szegényt; s ha szabadna, azt állítanám, Főtisztelendő Atyám, hogy Ő határozottan akarja ezt. Használja fel tehát ez alkalmat és bocsássa meg, hogy ily szabadságot vettem magamnak, Isten nagyobb dicsőségére.*”

Mikor úgy tetszett a jó Istennek, hogy magához szólítsa hű szolgáját, szent Vince családias, meghitt értekezletben beszélte meg hősi erényeit vigasztalhatatlan leányaival, lelkes dicséretben magasztalta életét s őket annak buzgó utánzására szólította fel: „*Mily gyönyörű e példakép, amit csak utánozniok kell, hogy ép-oly alázatosak, szeretetteljesek, engedelkenyek lehessenek, s oly határozottak a vezetésben, mint ő volt. És önök idősebbek, gyakran emlékezzenek vissza arra, miként minden dolgában Üdvözítőnk cselekedeteihez alkalmazta az övét. Azt tette, amit szent Pál mond: „Élek én, de már nem én, hanem Jézus Krisztus él bennem!”*”

Lelkünk megszentelése.

„Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkének pedig kárát vallja. (Máté 16, 26.)

A lelkiélet megalapozása.

(Folytatás.)

Sokszor megtörténhetik, hogy valamely cselekedet hatásai vagy következményei erkölcsi vagy anyagi kárt okoznak: a felelősség és beszámíthatóság szempontjából a következő szabályok nyujtanak eligazítást.

Hogy valamely szándékos cselekedet káros hatása betudható legyen, e három feltételnek kell fennforognia: 1. hogy a cselekvő legalább homályosan előre lássa ama káros következmény bekövetkezését; Noé nem vétkezett, mert nem ismerte a bor káros hatását; 2. hogy a cselekvőnek hatalmában legyen azt a cselekedetet mellőzni vagy abbahagyni; 3. hogy erkölcsi kötelessége legyen azt a cselekedetet abbahagyni vagy meg sem kezdeni; ha nincs kötelezve erre, úgy a káros hatást csak megengedi, eltűri, de nem okozza, tehát nem tudható be bűnül.

Minél nagyobb a kár és minél hatályosabban okozza azt valamely cselekedet, annál nagyobb a kötelezettség azt a cselekedetet kerülni vagy abbahagyni, ha csak egyéb ok nem teszi azt megengedetté; erre vonatkozólag áll a szabály: ha valamely erkölcsileg kifogástalan cselekedet közvetlenül két hatást létesít, tudniillik jót is, de rosszat is, úgy ha elégséges okom van rá, megtehetem azt a cselekedetet; szükséges azonban, hogy én csak a jó hatást szándékoljam, vagyis akarjam, a rossz, káros hatást pedig csak eltűrjem; ugyanis rosszat akarni nem szabad, de azt megakadá-

lyozni nem vagyok köteles minden körülmények közt.

Lehetséges tehát, hogy nagy veszteséget vagy kárt okoz valaki, anélkül azonban, hogy ezzel vétkezett volna; vagy lehetséges, hogy a nagy kár mellett is csak bocsánatos vétket követett el.

Tudjuk, hogy a kétes törvény nem kötelez, hanem csakis a biztos törvény; tehát, ha tudom biztosan: ezt vagy azt kell tennem, ezt vagy azt kell kerülnöm. Valamely törvény kétes lehet többféleképp; így például, ha nem tudom, vajjon a törvény ki lett-e hirdelve vagy érvénybe lépett-e már, vajjon a törvény ilyen és ilyen esetre is szól-e, vajjon a törvény ilyen vagy olyan rendkívüli súlyos körülmények közt bír-e kötelező erővel, vajjon ilyen vagy olyan személyekre is áll-e a törvény (például gyengékre, lábbadozókra); vagy ha nem tudom, vajjon a törvény kötelezni akar-e valakit bűn terhe alatt, vagy pedig csak ajánlólag írja elő rendelkezéseit. Mikor tehát ily alapon indokolt kételyek állanak a törvénnyel szemben, a törvény nem kötelez, mert kétes. Az indokolatlan vagy alig indokolt kételyek általában mindig figyelmen kívül hagyhatók. A törvénynek egyébként is, hogy kötelező erővel bírjon, igazságosnak kell lennie.

Valamely kisebb jelentőségű parancs megszegése bocsánatos bűn; halálos bűn az esetben, ha az előjárói tekintély iránti megvetésből lépi át valaki a törvényt; ez mint Ligouri sz. Alfonz is mondja, nem igen szokott előfordulni; mert ha az ily törvény megszegése bizonyos megvetéssel van is kapcsolatban, ez a megvetés rendszerint a parancsolt dologra vonatkozik; vagy pedig a törvényhozó vagy előjáró személyére annak esetleges hibái vagy kevésbé rokonszenves tulajdonai miatt; ily esetben bocsánatos bűn mértékét nem lépi túl ezen engedetlenség. Ha nem tudom, vajjon valamely törvény

súlyos vagy pedig bocsánatos bűn terhe alatt kötelez-e, úgy csak ez utóbbi módon kötelez. Épígy, ha nem tudom, vajjon parancs-e vagy csak tanács erejével bír-e valamely dolog, úgy vallhatom az enyhébb véleményt, mely csak tanácsnak jelzi azt; és pedig azért, mert az általános erkölcsstani szabály szerint kétes dolgokban nem vagyok köteles a szigorubb felfogást követni. De előzőleg mégis tudakozódnom kell; e kötelességem annál nagyobb, minél fontosabb dologról van szó.

* * *

Megtörténhetik az is, hogy több egymással ellentétes parancs vagy kötelesség esete forog fenn; ha ily parancsolatok szembe kerülnek egymással, az ellentét csak látszólagos, mert viszont vannak oly elvek, melyek segítségével el lehet igazodni és megismerhetjük az Isten akaratát ily bonyolultabb esetekben is. Ezen elvek általában azt tanítják, hogy mindig a nagyobb parancsnak kell engedelmeskednünk. Részletezve ezen elveket, a következőkben foglaljuk őket össze.

1. A természettörvény, melyet Isten minden ember szívébe oltott előbbrevaló, mint a tételes isteni törvény, melyet Isten kinyilatkoztatott; tehát végezhetek vasárnap is szolgai munkát, ha ezzel embertársamat nagy bajában segíthetem; például tűzvész, súlyos betegség idején; tehetem ezt, mivel a természeti törvény, hogy segítségére legyek, előbbrevaló, mint a tételes törvény, hogy isteni tiszteletre menjek.

2. Az isteni törvények előbbrevalók, mint az emberiek, legyenek azok akár egyháziak, akár világiak. Az isteni törvény előírja, hogy életünket, egészségünket fenntartsuk, állapotbeli kötelmeinket teljesítsük; az egyházi törvény előírja a bűnt; ha valaki ezt nem

tudná megtartani az előbbi törvény teljesítésével, úgy az előbbi törvény tartandó be inkább mint az utóbbi; vagyis más szóval az ily esetben az egyházi törvény nem kötelez, mert az említett isteni törvény előbbrevaló.

3. A tilalmak betartása eléjehelyezendő a parancsnak; tehát tiltott dolgot nem szabad tennem akkor sem, ha ezzel valamely parancs teljesítése válnék lehetővé; tehát nem szabad hazudnom akkor sem, ha ezzel más szorult helyzetén segíteni tudnék; nem szabad bünt elkövetnem, akkor sem, ha abból jó származhatnék, mert a cél nem szentesíti az eszközt.

4. A hivatással, vagy állással járó kötelmek megelőzik a magán vagy családi kötelmeket. Ezért a pap vagy orvos a ragályos betegség idején is köteles hivatása feladatát teljesíteni még akkor is, ha előre látja, hogy életét veszélynek teszi ki.

5. A biztos kötelmek eléjehelyezendők a kéteseknek; tehát nem szabad az utóbbiak miatt az előbbieket elhanyagolni.

6. A lélek üdvösségére vonatkozó kötelmek előbbrevalók a testi jólétre vonatkozó kötelmeknél; tehát nem szabad megtagadni a hitemet, hogy így életemet megmentsem; itt is áll az Üdvözítő intelme: „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, de a lelkének kárát vallja.“ (Máté 16, 26.)

Épen ezért általában jobban kell törődnünk emberársunk lelki javával, mint anyagi boldogulásával.

7. Magunk vagy mások életéről, vagy egészségéről való szorgoskodás nagyobb kötelesség, mint egyéb földi javakról gondoskodni, mert az élet és egészség nagyobb értékűek, mint az egyéb földi javak, minők például a tisztelet, becsülés, vagyon, hírnév.

De érdemszerző cselekedetet művel az, ki életét

feláldozza vagy kockáztatja fontos okokból, főleg ha ezzel a közjót szolgálja.

* * *

Nem csekély nehézséget okoz sokaknak a kísértést megkülönböztetni a büntől. Útbaigazításul szolgáljanak a következő esetek. Eszébe jut valakinak valamely tiltott gondolat például a 6. parancs ellen, de nem jön annak a tudatára rögtön, hogy kötelessége elfordulni ezen meg nem engedett gondolatoktól, épen azért egyideig foglalkozik velük, sőt tetszést és ingert is érez; csak ezután jut eszébe, hogy küzdenie kell ellenük; ha ekkor tudatosan nem foglalkozik többé a gondolatokkal, nem vétkezett még; épen így, ha ez alkalommal nem is sikerült az érzeki gyönyörérzetet elfojtani, dacára annak, hogy megkísérlette és akaratával ellenmondott annak, ha mindjárt a megromlott természet vonzódott is azon tiltott dologhoz, ez esetben még nem vétkezett, mert bűn csak ott van, ahol a tiltott dologba az öntudatos szabad akarat beleegyezése is meg volt; vagyis az vétkezett, aki akart vétkezni, aki nem akart, nem is vétkezett.

Vannak hirtelen jövő gondolatok, érzelmek, indulatok, melyek a szabad akarat hozzájárulása nélkül támadnak, ezek sem bűnök. Ilyenek pl. a hirtelen fel támadt gyűlölet, harag érzelmei. Mindezek csak az esetben válnak bűnökké, ha öntudatos beleegyezés is hozzájárul.

* * *

Ezzel végeztünk főbb vonásaiban az erkölestan általános részével, vagyis az általános elvekkal, melyek mintegy alapját képezik a további fejtegetéseknek; ezek folyamán áttérünk a részletes kérdések tárgyalásába; tehát külön-külön taglaljuk majd az egyes parancsola-

tokat, s megállapítjuk, mikor vétkezik valaki e parancsolatok ellen, mikor súlyosan, mikor nem; jelezzük egyszersmind, hogy az egyes parancsolatok halálos vagy bocsánatos bűn terhe alatt köteleznek-e, továbbá, hogy mily körülmények közt köteleznek az előbbi módon, mikor az utóbbin.

* * *

Az Isten és felebaráti szeretet törvényei bővebb részletezésüket a tíz parancsolatban találják. E tíz parancsolat alkotja a törvényt, melyet az Úr az ő választott népének adott, hogy e törvény áldásai biztosítsák földi és sírontúli, továbbá anyagi és szellemi boldogulásának feltételeit. Az Üdvözítő e törvényt teljes érvényben fenntartotta, annak egyes rendelkezéseit a keresztény tökéletesség érdekében szigorította s magyarázatokkal ellátta, egyszersmint felhatalmazta az Egyház látható fejét, szent Pétert s annak utódait, hogy egyéb szükséges parancsolatokat is adhassanak a hívek kormányzására.

Így tehát törvény alatt állunk; s e törvény nem kellelten korlát, nem nemtelen iga, hanem útjelző, mely boldogságra irányít; világosság e törvény, mely kivezet az élet sötét útvesztőjéből; orvosság, mely lelkünk válságaiból kigyógyít. És e törvény előnye, hogy nem csak kötelességeket ír elő, hanem jogokat biztosít; e jogok védenek meg minket, mert az Urnak gondja van rá, hogy megtartassa az emberekkel a parancsolatokat; ezek felett örködik Ő s így közvetve örködik felettünk is; mert a 4. parancsolattól kezdve mindegyik nemcsak előír számunkra kötelemeket, hanem jogokat is jelez; világosan tudjuk ezekből, hogy egész énünk, anyagi és szellemi javaink, micsoda köteles figyelemben, sőt védelemben kell, hogy részesüljenek. Méltán mondható a tíz parancsolat a világ legelső törvénygyűjteményé-

nek, mely bámulatos rövidséggel és szabatossgal rendezi az emberi társadalmak jogviszonyait; kötelemeket ró az emberre, de ezek fejében elévülhetetlen jogokat ad. E jog alapján szünt meg a rabszolga-kereskedés mindenütt, ahová e törvény ereje kiáradt; e jog alapján részesülnek a szegények, a nyomorgók, az üldözöttek védelemben; e jog van hivatva biztosítani bármely társadalmi állásban levő ember számára a kedélynek, a szívnek nemes örömét, biztosítani becsületének érintettségét mindazokkal szemben, kik bűnös kézzel törnek mindeme javakra. E boldogító tudat növeli bennünk a hódolatot, a tiszteletet e törvények iránt, és serkent egyszersmint arra is, hogy ne csak jogainkat őrizzük, hanem kötelemeket is teljesítsük.

(Folytatjuk.)

A tökéletesség kezdete az irgalmas nővér életében.

Az iskolai vakáció édes örömeit élveztük, ám nem oly értelemben, mint azt sokan a „dolce far niente“ az „édes semmittevés“ megvalósításában vélik, hanem úgy, hogy az iskolai teendők helyett több időt fordítottunk benső énünk kialakítására. Nem tagadom, jutott azért idő testszervezetünk kellő ápolására is, s amit az iskola-év testünk súlyából esetleg levont, azt drága előljáróink kegyes jóvoltából a pihenés idejében ismét kipótolhattuk. Pihenőben sem volt hiány. Az egyik „Ruhetag“ reggelén szentmise után kettecskén kedves intézetünk csinos udvarában sétálgatva eszmeeserét folytattunk a reggeli elmélkedés tárgyáról. Az életszentségről esett a szó, illetve miként törekedjék az irgalmas nővér életszentségre? Az első szót követte a második, harmadik,

tizedik . . . , s észre sem vettük, hogy sétálgatásunk ritmikus járásba ment át. Ez a szabályszerű mozgás átcsapott szívünkre-lelkünkre is és mi meleg szívvel, kigyulladt arccal vertük a vasat. „Hogy miben áll az életszentség, arra már régesrégén megadták — illetékesebb tényezők — a választ,” szölt az egyik. Azt mondják: az életszentség, azaz a tökéletesség, állandó törtetés a jobb, az igazabb, a szebb felé. Azt is hallottam, hogy az, aki a tökéletesség útján halad, az sohasem elégszik meg önmagával, egyre a tökéletesség mintaképét szemléli s azt másolgatja, alakítja lelkében. Ám mondja meg nekem, tulajdonképen min és hol kezdjem ezt a lélekben-járó munkát? Sajnos a felvetett kérdés függöben maradt.

Tíz év pergett le azóta s most újból felvetem a kérdést, hogy az illetékes feleletet kedves társnővéreim épülésére s jómagam buzdítására megadjam.

„Minden dolognál a fő, annak kezdete,” mondja Plato. Hogy is ne? Hiszen már a közönséges hétköznapi élet számtalan jelensége is emellett bizonyít. Mily gondosan rakja le a lelkiismeretes építő a vállalt épületnek alapjait, mert jól tudja, hogy ettől függ monumentális munkájának szilárdsága, állandó volta. A nevelésnek sikere vajjon nem annak kezdetétől függ-e? Az első benyomások kitörölhetetlen nyomot hagynak a zsenge gyermeklélekben, melyek nem egyszer egész életére is kihatnak.

West Benjamin, az angol festőművészeti akadémiának elnöke, gyakran hangoztatta: „Anyám festőművészt nevelt belőlem, ám többet, becsületes, jóra való embert, aki embertársait tiszteli, szereti. Már gyermekkoromban tanított az imádságra; ha hibáztam, komolyan intett, hogy megjavuljak, s ilyenkor ellenkezés nélkül kellett fogadnom a reám mért büntetést. Egy

alkalommal szolgálónk arról vádolt édes anyámnál, hogy játszás közben a labdával kitortem az egyik ablakot. Minthogy észrevétlenül történt a baleset, azért hát tagadással gondoltam a bajt magamtól elhárítani. Anyám kezeit vállamra helyezve, merően szemembe tekintett s ezt mondá: „Fiam, Isten lát téged, ne térj el az igazságtól!” Erre lehajtottam fejemet, úgy éreztem, mintha Isten maga pillantott volna lelkembe. Bevaloltam hazugságomat. Erre meglegedését fejezte ki anyám, de meghagyta, hogy a törött ablakot a heti megtakarított pénzecskémből kell megcsináltatnom. Ez a büntetés elég érzékenyen érintett, mivel megfosztott már előre tervezett kisebb élvezetektől, ám üdvös voltát ösztönszerűen érezve, önként vállalkoztam a büntetés elviselésére.”

Másutt ezt írja magáról: „Még kicsi gyermek voltam, midőn anyám a bölcsőben szunyókáló kis öcsikém mellé állított, hogy vigyázzak reá. A gyermek oly édesen pihent ott, — apró kis kacsóit ökölbe fogva fejcskájéhez szorította, — hogy kedvem kerekedett az édes apróságot lerajzolni. Ugyan már több ízben próbálgattam a szobában függő képeket másolni, ám a babi lerajzolása most nagyon nehéznek tűnt nekem, ez azonban nem szegte kedvem, hanem annál inkább tüzelt a munkára. Sebbel-lobbal nekifogtam az oly nehéz tétel megoldásához s midőn a végére jutottam, nagy bánatomra azt kellett látnom, hogy a rajz nagyon kevésbé hasonlít az eredeti modellhez; szégyenemben csakhamar a szekrénynek egyik fiókjába rejtettem. Édes anyám azonban nemsokára véletlenül rábukkant a leltre. Épen akkor léptem be az ajtón. Anyám felém repült, átkarolt és oly meleg csókot nyomott homlokomra, amelyet csak anya adhat. Ezt nyertem jutalmul, mert a képről rögtön ráismert a kicsi babira. Ettől a naptól fogva hivatásom el

volt döntve. Édes anyám csókja festőművészt nevelt belőlem.“

Hasonló vonásokat látok az én lelkiéletemben is.

Még zsenge lélek voltam, midőn az Úr szívem ajataján kopogtatott és bebocsátást kért abba. „Add nekem szívedet — suttogta — jöjj és kövess engem!“ És én megnyitottam szívemet és befogadtam az isteni szózatot és megérttem a természetfölötti hívást és követtem szívem Jegyesét. Most itt vagyok az Úrnak házában, nem mint jövevény, hanem mint polgára, házanépe. Itthon vagyok szent Vince lelki családjában, hol ezer gyökeret vert lelkiéletem; szívem nem vágyik kifelé, csak itt érzem magam jól. „Jó nekem itt lennem!“ kiáltok fel a zsoltárossal. Midőn a belépésem napját megelőző kis lelkigyakorlatok végeztével direktírisz nővérünk meleg, anyai csókját vettem, úgy éreztem, hogy hivatásom meg van alapítva, azóta a társulat nekem édes anyám, aki testem, lelkem neveléséről aggódó szeretettel gondoskodik. Puha, édes anyai karjaiba zárta zsenge, ifju lelkemet, keblére öelve oltotta belém az irgalmas nővér szellemének első cseppjeit. Ekkor kezdődött az a nevezetes átalakulási folyamat, mely belőlem szent Vince szíve szerinti nővért kívánt nevelni.

És melyek azok az első nemes cseppek? A Szentírás szavai szerint: „A bölcsesség kezdete az Úr félelme.“ Igaz, arra is oktat anyám, hogy féljem az Urat, vagyis tartózkodjam a bűntől. De hiszen ez minden keresztény léleknek szól, ezt már tudtam és gyakoroltam, midőn még a világban voltam; most csak folytatnom kell azt, amit már az édes szülői otthonban megkezdtem. De hát akkor mivel kezdődik az irgalmas nővér szellemének kialakítása? Szent Vince Atyánk többek között azt állítja, hogy a lelkiélet abc-je az ön-

megtagadás. Ez sem újság előttem. Vajjon szakíthat-e az a világgal, szeretteivel, felszabadulhat-e annak szíve, aki nem ért az önmegtöréshez? Talán nem mondok nagyot, ha azt állítom, hogy a szent hivatás kegyelmét rendesen csak az önmegtagadó lélek nyerheti meg. Tehát ez sem kezdő munka, ez sem képezheti kezdetét az irgalmas nővér lelkét kialakító munkának. Szent pályafutásom kezdetén ebben már haladónak kell lennem. Hol és miben keressem tehát az irgalmas nővér szellemének alfáját?

Egy szimpatikus külsejű, szép nyomású könyvecskét veszek kezembe, amelynek homlokzatán ez olvasható: Az irgalmas nővérek szabályai. Ennek 7. oldalán, a 4. pontban találok lelkiéletemnek kezdőbetűjét: *„Lelkigyakorlataikat és egyéb dolgaikat is az alázatosság, a szent egyszerűség és a szeretet szellemében végzik s egyesítsék azokat az Úr Jézus cselekedeteivel, melyeket Ő itt e földön végzett. Ezt a szándékot reggelenként s minden jelentős ténykedés előtt meg kell újítaniok. Gondolják meg, hogy e három erény újszólván lelkük három fő ereje; ezek lelkesítsék általában az egész társulatot, valamint annak külön minden egyes tagját; szóval: ez társulatunk lelke.“*

Ez az első táplálék, melyet édes anyám, a társulat nyújtott nekem, midőn szent hivatásomnak még csak csecsemő-korát éltem. Kebeléről szívtam ezt az édes anyatejet és ez vérré alakult bennem, melytől fejlődésnek indultam, erősödtem, izmosodtam, nagyra nőttem s úgy éreztem, hogy tetteképes irgalmas nővér vált belőlem. 8-9 hónapig szokta táplálni az anya gyermekét. A szemináriumban én is 8 hónapig élveztem ez éltető, tápláló lelki eledelt, 240 napig oltotta lelkembe lelkét: az alázatosság, a szent egyszerűség és szeretet szellemét. Elérkezett azonban az elválasztás ideje s el

kellett szakadnom az édes anyai kebelről, a szemináriumtól, azóta nehezebben emészthető, keményebb táplálékhoz szoktatják kényes természetemet.

Az elválasztás idejében igen gyakran emésztési zavarok mutatkoznak a gyermeknél, ilyenkor az első teendők, az eredeti életmódhoz visszatérnünk, amelyet a zsenge szervezet már megszokott. Az irgalmas nővér életében is hasonló tüneteket észlelünk.

Honnét az a sok lelki baj, gyötrődés, vígasztalanság, kedvetlenség... honnét az alázatosság, a szent egyszerűség és a szeretet szellemének feltűnő csökkenése. Honnét az a kelletlenség, álmodás az elmélkedés idején, a reggeli imádságnál meg a többi áhítatgyakorlaton? Honnét az a lanyhaság a szentmise alatt, honnét van az, hogy az Úr asztalához oly fásult lélekkel járunk, honnét az az apathia, állandó fáradtság teendőimmel, kötelezettségeimmel szemben? Honnét van az, hogy a világiakkal, növendékeimmel, tanítványaimmal oly édeskedves vagyok, nővéreimmel és szolgáló nővéremmel pedig oly feszes, kimért és hideg? Hát a pártoskodás szelleme miért ütött rést az én lelkemre is, ehhez a nővérhez huzok, azt szóra sem méltatom; ennek kitárom szívemet, ám mikor a havi lelkigyakorlatok idején szolgáló nővéremhez vagyok menendő, ott nem találok anyagot, hogy meghányjam-vessem napi dolgaimat, ügyes-bajos teendőimet; szívemnek ajtaját hét zárral biztosítom, csak hogy abba bele ne pillanathasson, pedig hát a Szentlélek világossága révén arcom vonásairól olvassa lelkem bajait, mit takargatom hát azt, amit okvetlenül fel kellene tárnom? Honnét származik az az általános elégedetlenség, semmi sem elég jó; az ételsor ügyetlenül van összeállítva, a táplálkozás hiányos, nincsen benne elég fehérnye meg karbonium; ezt nem úgy kellett volna elkészíteni, azt meg úgy sü-

töttem volna. Semmi sem elég szép, a kornett nagyon kicsi és stoppolt, a kollé nyaka puha és bő, a szentruha már ócska, a cipő nagyon durva és kemény, az ágynemű nem elég puha és gondozott. Betegség esetén is zúgolódom, azt vélem, hogy nem törődnek velem, teljesen magamra hagynak. A nekem szánt tisztség teher, erőmet túlhaladja, egészségemet veszélyezteti, idegeimet tönkre teszi, életemet rövidíti. Honnét mőndez? Szent hivatásom első éveiben az Úr Jézus közelében éreztem magam, a legtisztább boldogságtól csordultig volt szívem, lelkem érintetlen volt, mint a bércek hava, előljáróimnak öröme, a társulatnak reménye, vígasza voltam; a reám bízottak számára élővizek forrása, melegítő és világító szövétnek s most pislogó, — hogy ne mondjam — kialudt fényforrás vagyok, üresedő méceses, mintha megúntam volna égni az Úrnak szentélyében. Meggondolatlanul felkiáltok: Ha én ezt tudtam volna, nem leszek irgalmas nővér! Oh, be számandó lelki állapot! Lám, ezek mindmegannyi bajajajjai a léleknek, emésztési zavarok, melyeket sürgősen kell gyógykezelnünk, nehogy a baj gyógyíthatatlanná váljék.

S vajjon hogyan segítsünk, mit tegyünk, mibe kezdjünk, mihez folyamodjunk? Vissza az első táplálékhoz, vissza az eredeti életmódhoz, vissza lélekben a szemináriumba, az édes anyai kebelre. Anyatej után szomjazik szívem-lelkem! — Ugye, ha nagyobb kár esett a nővér lelkén, tényleg visszakerül a szemináriumba s ott, csakis ott nyeri vissza újból lelkének egészségét. A jó Isten óvjon meg engem is, téged is, hogy visszakerüljek oda, ahonnan életképesen, egészségesen indultam útnak. Ám nagyon üdvös és hathatós, ha gyakran legalább lélekben szállnak oda gondolataim, vágyaim, hacsak lélekben is szüresölöm azt a

mindennél értékesebb anyatejet: az alázatosság, a szent egyszerűség és a szeretet szellemét. Vannak társulatok, melyeknél a szemináriumi idő 2 évig tart, egyetlen napot, de még egy órát sem engednek el ezen léleken járó időből, mert hiszen jól tudják, hogy a kezdetől, az alaptól függ a társulat szellemi épületének szilárdsága.

A multkor beszéltem egy rend főnöknőjével, tőle tudtam meg, hogy náluk a szorosán vett 2 évi szemináriumi időn kívül a tagok még arra is kötelesek, hogy felváltva egy-egy nővér 6 havi időre visszatérjen a szemináriumba, csak azért, hogy a tagokban annál inkább mélyítsék társulatuk szellemét. Miért hivatalosak drága előljáróink időnkint a parisi anyaházba, ha nem azért, hogy társulatunk eredeti szelleme minél mélyebb gyökeret verjen bennök, s hogy azt az éltető, tápláló nedvet, melyet ott magukba szívtak, mint a szőlőtőke a vele együtt forrott venyigékkel — alattvalóikkal — közvetítsék. És miért hívnak be minket időnkint kedves központi házukba az évi lelkigyakorlatok idején? Nem azért, hogy újra éledjünk, újra kezdjük azt az életet, melynek lelke: az alázatosság, a szent egyszerűség és a szeretet szelleme? Miként dicsőségesen uralkodó Szentséges Atyánknak jelszava: „Mindent megújítani Krisztusban!” úgy az irgalmas nővér jeligeje legyen: „Lelkemet megújítani az alázatosság, a szent egyszerűség a szeretet szellemében!”

Egyéniséget arra kell nevelnem, hogy szent hivatásom alapvető erényei második természetemmé váljanak, azaz, hogy ne tudjak másként gondolkozni, érezni és akarni, mint azt szent szabályaink I. fejezetének 4. pontja diktálja.

Akik neveléssel foglalkoznak, tapasztalásból tudják, hogy jó szokások elsajátítása folytonos gyakor-

lással jár. Csak következetességgel lehet a szokásokat meggyökereztetni. Példának okáért, hogy a gyermek a neki tett szolgálatokat mindig szépen megköszönje nemcsak szüleinek, de testvéreinek és a cselédnek is vagy bárkinek, nap-nap után türelmes szeretettel figyelemzettjük mindaddig, míg azt magától nem teszi, mintegy automaticae.

Társulatunk szelleme is csak úgy válhatik véremmé, ha azt nemcsak hébe-korba, hanem következetesen gyakorolom. Szent szabályaink az irgalmas nővér kötelességeit nemcsak diktálják, de gyakorlásának módját is a legapróbb részletekig menő gondossággal szépen fejtegetik. Halljuk csak: „*Ezt a szándékot* — vagyis az irgalmasnővér alapvető szellemét magában foglaló szándékot — *reggelenként és minden jelentős ténykedés előtt meg kell újítaniok.*” A 4 órai felkeléstől a napnak utolsó ténykedéséig mintegy kézen fogva vezet engem lépésről-lépésre, hogy biztosan haladjak azon az ösvényen, melyre engem az Úr állított, midőn szent Vince lelki családjába vezetett. Azt kívánja tehát, hogy reggelenként s minden jelentős ténykedés előtt újítsam meg ezt a jó szándékot.

Az irgalmas nővér napi ténykedési közül a legelső fontos aktus a reggeli ima és a vele kapcsolatos elmélkedés. Mielőtt az előljáró nővér ajkairól elhangzik: „*Gondoljuk meg, hogy Istent lélekben és igazságban kell imádnunk . . .*” a szándékot már megújítottam legyen. Továbbá, midőn a reggeli imádságok elmondása közben a napi munka felajánlásához érve, ezeket mondja: „*Istenem a bűnbánat és engedelmesség szellemében akarjuk ma minden ténykedésünket végezni . . .*”, ha nem is szóval, de lélekben oda kell csatolnunk: az alázatosság, a szent egyszerűség és a szeretet szellemében.

Napi ténykedéseink között van-e jelentősebb, mint a szentmise hallgatása és a szent áldozáshoz való járás? Midőn megcsendül a harang szava, mely engem a szentmisére hív, és midőn közvetlen a kommünio előtt a ministráns pici esengetyűje megszólal és az Úr asztalához hívogat, jusson eszembe, hogy a Szeretet leánya vagyok s ez a tudat váltsa ki lelkemből azt a jó szándékot, melyre engem szent szabályom kötelez.

Bármily munkakörbe állított az isteni Gondviselés: akár a kórterembe, gyógyszerháza, szegényekhez, árvák közé, rabokhoz, mosókonyhába, házi tiszttségbe vagy iskolába, mindenkor a Szeretet leánya lelkületével siessék oda, vagyis ébresztgessen magamban azt a jó szándékot, melyet szent Vince ajánl hűségese leányainak. Következetes ismételtetés folytán annyira meggyökeresedik majd bennem ez a jó szokás, hogy már nem is szabadulhatok tőle, önkénytelenül is teszem a jót. Ennek a jó szándéknak ébrentartásával lelkét leheli belém a társulat szelleme és én ettől a Szeretet leánya leszek szent Vince Atyánk szándéka szerint.

Ám, most megállok egy kissé, hogy visszapillantak a multra és higgadt megfontolással szemléljem a jelent, hadd lássam, irgalmas nővér vagyok-e tényleg vagy csak név szerint? Meg van-e bennem az a lélek, melyről azt mondja szent Vince, hogy az egész társulatot s annak minden egyes tagját lelkesítse?

Egy szentéletű szerzetest megkérdeztek egykor, hogy már hány éves szerzetes. „Ó én szerencsétlen — felelte — már 75 éve hordom a szerzetesi öltönyt, de hogy mióta vagyok igazi szerzetes, azt meg nem mondhatom.“ Visszatekintve a multra én is hasonló választ adhatnék; ó dehogyan merem számlálgatni a társulatban töltött éveimet, még kevésbé a napokat, de legkevésbé merem számlálgatni, hogy hányszor tettem eleget szent

szabályunk 1. fejezetének 4. pontjában kifejezett és önként vállalt szent kötelességemnek. Leplezetlenül beszéllek most, nem takargatok semmit, hadd lássam a valót matematikai pontossággal. Minimális számítással, hacsak naponta ötször indítottam volna fel az irgalmas nővért annyira jellemző jószándékot, eleddig 38.325-ször kellett volna ezt tennem, ám pirulva megvallom, hogy alig tettem 500-600-szor. Nem merném ezt az arányt százalékban kifejezni, mert elenyésző csekély értéket, de óriási veszteséget mutatna az eredmény. Nem mondom, hogy jószándék híjával dolgoztam eddig, de most az irgalmas nővér speciálisan jellemző jószándékról van szó, arról, melyet szent Vince jelölt nekem a szent szabály 1. fejezetének 4. pontjában, mely az irgalmas nővér munkásságának lelkét képezi, mely nélkül valódi irgalmas nővér nem képzelhető. Sírva tekintek vissza azokra a sötét, üres, lélek nélküli napokra, melyeket nem telítettem szent Vince lelkületével, magamat siratom, mert anyátlanul bolyongtam a pusztasötétségben. Miért nem szálltam vissza a hála és kegyelet kettős szárnyain édes anyám kebelére, ott megtaláltam volna, amit szívem keres? . . .

Az elmúlt idő ugyan visszavonhatatlan, ám a jelen idő okos felhasználásával helyre üthetem, hacsak némileg is, a szenvedett veszteséget. „Amik előttem vannak, azoknak neki feszülök,“ — mondom szent Pál apostollal. „Testvéreim,“ — szólít fel bennünket assisi szent Ferenc — kezdjük már egyszer szeretni Istent!“ Kezdjünk, kezdjünk folyton! „A kezdők lelke kedv, erő, megfeszülés; a kezdő nem az estét nézi, azt a fáradt nézi, hanem ég kezében a munka.“

Hivatásunk munkaköre.

„A megfeszített Úr Jézus szeretete
lelkesít minket.“ (II. Kor. 5, 14.)

Milyen cél vezesse a nővért a betegápolásban?

E kérdésre szent Vince Atyánk adta meg a feleletet akkor, amikor a kórházakban működő nővérek különös szabályzatát állította össze. *„Hogy a célt, melyért Isten őket odarendelte, megvalósíthassák, szeressék az Úr Jézusban a szegények atyját és szolgáljanak neki a betegek személyében testileg s lelkileg; testileg: hogy ápolják őket, az ételmet és a gyógyszereket személyesen adják nekik; s lelkileg: hogy mindabban, ami az üdvösségre szükséges, oktadják.“*

Az első cél tehát ugyanaz, amiért jótékony lelkek nagy áldozatok árán a betegházat létesítették, a betegeket fölvelték; amiért a beteg maga, — odahagyva családját és szeretteit, — eljött, hogy fölvétesse magát. Miért tette? Kínozta, gyötörte a betegség s nem volt, aki ápolja; vagy nem volt arra pénze, hogy orvost, orvosszert fizessen, s nyomorultan kellett volna elpusztulnia. Azért nehéz szívvel bár, de arra szánta magát, hogy fölvételt kérjen, azon reményben, hogy szenvedéseiben enyhülést, bajaira orvosszert kap, hogy szeretetteljes ápolásban részesül s végre egészségét, — a szegénynek egyedüli vagyonát, — is visszaszerezheti.

Elsősorban tehát ezt a célt tartsa szem előtt a Szeretet leánya. Isten ezért rendelte őt a beteg ágya mellé; minden törekvése odairányuljon tehát, hogy a szegény betegnek könnyebbülést, enyhülést szerezzen fájdalommalban s az visszanyerje egészségét, ha a jó Isten is úgy akarja. Errenézve többet tehet a jó ápoló, mint az

orvos; hányszor történt már meg, hogy az orvosoktól feladott beteg életét az önfeláldozó ápolás megmentette. Az igazi szeretet találékony, az a lehetetlenséggel is megbirkózik, semmiféle akadálytól nem riad vissza. Képzeljünk el egy édes anyát, akinek egyetlen gyermekéről mondtak le az orvosok, vagy úgy nyilatkoztak, hogy itt csak a leggondosabb ápolás segíthet. Hogyan figyel a beteg minden mozdulatára, minden lélekzetére; hogyan lesi a kezelés hatását! Ó, az anyai szeretet nem hiába királynéja a földi szereteteknek! De Krisztus arája kevesebb szeretettel ápolná a szegényben égi Jegyesét?

E szeretet már a fogadtatásnál nyilvánuljon meg; a meleg fürdő, tiszta fehér ágy, a didergő tagjait életre-keltő forróvizes melegítőedény, a nővér nyájas tekintete, barátságos, biztató arckifejezése, mind erről tanuskodjanak. Egész betegsége alatt, szeretetteljes találékonysággal előzze meg a beteg kérelmét: fektesse másik oldalára, igazítsa meg párnáit, emelje magasabbra, feszítse ki a lepedő ráncait; enyhítse meg epedő ajkait kis üdítő itallal, s a lázban égő beteget mossa le egy kis ecetes vízzel, még mielőtt arra kérné őt, mielőtt ezt mondanák neki. Szégyen volna a Szeretet leányára, ha mindezen apró figyelemre, szeretetszolgálatra kérni kellene őt a szegény betegnek s fürkésző, gondos anyaszemmel azt magától észre nem venné.

De nem csupán a szeretet, de kötelesség- és igazságérzete is arra serkentse, hogy semmit el ne mulasztson és mindent megtegyen, ami a beteg felgyógyulását előmozdíthatná és legalább őrajta ne muljon, ha Isten rendeléséből rosszabbra vagy halálra válik a betegsége. Ellenkező esetben, ha mulasztása vagy közömbössége miatt tovább tart a betegség, a szegény család nyomora, vagy — amitől Isten őrizzen meg minden nővért,

— ő lenne a beteg halálának oka, micsoda rettenetes felelősség volna ez Isten és ember előtt! Az ily mulasztás többé jóvá nem tehető. Legkönnyebben történhetik ilyesmi, ha az orvosok rendeleteit nem tartja be házszálnyi pontossággal; ebben semmi sem kicsiség, amit könnyen lehetne venni: nem mindegy az, vajjon a rendelet szerint óránként vagy kétóránként adja-e be a gyógyszert, váltja a borogatást stb. s ami a fő, a beteg maga is jól tudja, mit kell kapnia, s pontosan ellenőrzi azt. Milyen szomorító, elcsüggesztő, sőt talán bosszantó hatással lehet az reá, ha azt látja, hogy a nővér, akit ő eddig az irgalmasság angyalának tartott, ily hanyagul jár el kötelmeinek teljesítésében. Vajjon megmenthetjük-e így a lelkét? Nem kell-e joggal attól tartanunk, hogy a kórházat rosszabb lelkiállapotban hagyja el, mint amilyennel érkezett?

És épen ebben találkozunk a betegápolás első, természetes célja a második, természetfölötti céllal, amely, mint ilyen, magasztosságban és fontosságban jóval fölülmulja az előbbit. E természetfölötti cél a beteg lelkének megszentelése.

Az egészség ugyan egyike a legértékesebb földi javaknak, de a betegség sokszor még értékesebbé válik azzal, hogy a lélek egészségét szerzi vissza. Amíg egészséges az ember, nem tudja megbecsülni Isten adományait. A világ minden csábos örömeivel úrrá lesz fölötte, ő maga pedig szenvedélyeinek rabszolgája, amelyek örök veszét okoznák, ha Isten irgalma meg nem könyörülne rajta. Betegséget küld reá, mely ágyhoz szegzi, megfosztja álmától, étvágyától, tagjainak szabad használatától. E siralmas helyzetben beláttatja vele az emberi gyöngeséget és nyomorúságot, tehetlensége érzetében pedig lassankint megnyílnak szemei, tisztábban kezd látni s újra Istenhez fordul.

Ez volt tehát az isteni irgalmasság célja, amikor betegséggel látogatta meg őt; ez legyen a Szeretet leányának is természetfölötti célja, s pedig annyira jelentős célja, hogy az előbbi, az egészség helyreállítása szinte csak eszközzé törpül mellette.

S miként szolgálhatja ezt a nagy és magasztos célt? Elsősorban épen a lelkiismeretes, önfeláldozó ápolással. Ha látja a beteg, milyen buzgósággal szorgoskodik körülötte a jó nővér, s nemcsak vele, hanem valamennyi betegével valláskülönbség nélkül egyformán nyájas, szeretetteljes, ha látja, miként teszi az éjet is nappallá s ezt semmi földi, hanem csakis az örök jutalom reményében, akkor kérges szíve ellágyul, a jószóra fogékonyra lesz s meghatottan vallja be önmagának, hogy ilyen szeretetet csak Isten önthet a lélekbe, Akihez bizalommal és szeretettel kezd közeledni.

Most már elérkezett az idő, hogy néhány buzdító szóval rábírjuk a beteget, hogy lelkiismeretét megvizsgálva, jó szentgyónással könnyítsen lelkének terhén, s őszinte bánattal és jobb élet elhatározásával térjen vissza a jó Pásztorhoz, Aki őt a fájdalmak tövisében végre megtalálta.

Ha azonban nincs már remény a beteg felgyógyulására, úgy minden törekvése abban összpontosuljon a jó nővérnek, hogy a boldog halál kegyelmét megszerze számára. Itt a szeretetteljes ápoláson és szóbeli buzdításon kívül még sok imára, erénygyakorlatra, önmegtadadásra van szükség, kivált, ha a rosszban megátalkodott lélek megmentéséről van szó. De a buzgó lélek semmitől sem riad vissza. Szem előtt tartván, mily drága áron váltotta meg édes Üdvözítőnk a halhatatlan lelkeket, mohón ragad meg minden alkalmat ilyenek gyakorlására s különösen az elrejtett életű, alázatos lelkek és ártatlan gyermekek imáit kéri, hogy Isten

irgalmán e veszendő lélek érdekében erőszakot vegyenek. Amily nagy lesz mennyekben az öröm a megtérő bűnös fölött, oly nagy lesz a jó nővér jutalma is, minden fáradozásaért.

Ó, hány ilyen lélek köszönheti meggyógyulását és talán örök üdvösségét az egyszerű kis nővér önfeláldozásának, mert nélkülül talán sohasem tért volna vissza a jó Istenhez. Manapság, amikor az emberek szinte hozzáférhetetlenek a jószóra, templomba nem járván, Isten ígését sohase hallják, többet tehet a lelkek érdekében az irgalmas nővér, mint a pap, ha jópéldájával, önfeláldozásával megindítja szívét.

Kis lapunk további közleményeiben e kifejtett kettős célra való tekintettel, először a testi ápolás részleteibe bocsátkozunk, hogy kedves nővéreinknek abban is egy-egy jótanáccsal vagy útbaigazítással szolgáljunk. Azután Isten segítségével sorba vesszük mindazon eseteket, amelyek alkalmat adnak a lélek ápolására és gondozására, bár errenézve az alábbi hitoktatási közlemények is kitünő szolgálatot teljesíthetnek.

Arra kérjük tehát kedves nővéreinket, olvassák el figyelemmel és ismételten, amit előljáróik gondos szeretete eléjük ad, s minden törekvésök odairányuljon, hogy a betegápolás kettős nagy célját minél tökéletesebben megvalósíthassák. Úgy legyen!

A felnőttek hitoktatása.

Nagyontisztelendő generális anyánk legutóbbi körlevélében egyik fontos feladatunkra hívja föl figyelmünket: a felnőttek hitoktatására. E feladatunk nem új; egyike azon kedves örökségnek, melyet szent Vince

Atyánktól és tiszteletreméltó Le Gras Anyánktól kaptunk. Hogy mily fontosnak tartották e feladatot szent Alapítóink, eléggé mutatja az a körülmény, hogy szent Vince új társulatot: a missióspapok társulatát alapította, hogy a szegény köznépek az Evangéliumot hirdesse; tiszteletreméltó Le Gras Anyánk pedig kis katekizmust szerkesztett e célra. E nyomokon halad nagyontisztelendő generális anyánk is, midőn a parisi anyaházban a nővéreknek hitelemző konferenciákat tarttat.

Hasznosak ezek mindenesetre maguknak a nővéreknek is, mert hisz a káté tudása elsőrendű kötelességük és mindig igazak maradnak boldogult Kieffer anyaszavai, melyeket akkor mondott, ha egyik vagy másik nővér hibát követett el: „Ha jobban megtanulta volna a katekizmust, nem követte volna el e hibát.” De kiváltképen hasznosak e konferenciák azon lelkeknek, kiket a Gondviselés a nővérek gondjaira bíz. Azért jó előljáróink gondoskodtak arról, hogy a mi központiházunkban is legyenek ily hitelemző konferenciák, melyeket azután a nővérek egyes változtatásokkal alkalmazhatnának nagyon jól fölhasználhatnak.

Alkalmuk lesz elég. Hisz hivatásuk minden munkakörében jönnek össze egyénekké, akiket taníthatnak. Vegyük például a konyha-nővéreket. A konyhában megfordulnak a szegények; esetleg cselédek is vannak ott, akiknek észrevétlenül kis tanítást adhatnak, s így igen könnyen szívökhöz szólhatnak. Nincs is arra idő, hogy bőven magyarázgassanak, de meg azoknak sem tet-szenék, ha úgy bánnának velök, mint az iskolás gyermekkel. A szegényeknek a testi ápoláson kívül, a lélek ápolására is szükségük van, s míg a nővér a beteg testét ápolja, egyben meggyógyíthatja a beteg lelkét is. Az oktatást nem sok szóval kell végezni, hanem meg kell

választani a jó alkalmat, s esetleg a beteg vagy szegény egy-egy szavához fűzni az oktatást.

A „Központi Lap”-ban egy-egy ilyen bitelemző konferenciát közlünk, hogy a központiháztól távol működő nővéreknek mintául szolgáljanak.

* * *

A mai napon azt a szép kérdést akarom fejtegetni, amit egykor kis korunkban az iskolában tanultunk: „*Mi végre vagyunk a földön?*”

Amikor a nővér a beteg vánkösát igazítja, az így sóhajjt: Minek is él a szegény ember a földön, csak szenvednie kell, pár évig él, küzködik a szegénységgel és akkor elteszik a sírba és mindennek vége. Ilyenkor a nővér odaszól a beteghez: Dehogyan lesz vége; akkor kezdődik csak az igazi élet, hisz itt a földön csak vándorok vagyunk. Nemcsak most nincs otthon, mert beteg és el kellett jönnie hazulról, de akkor sincs otthon, bácsi, ha saját háza van és az a ház a telekkönyvben a nevében áll. Itt a földön csak olyan vándorok vagyunk, akiknek hosszabb-rövidebb utat kell megtenniök.

Hát ez az élet örökös vándorlás és az embernek nincs sehol otthona; hát ennek nem lesz vége soha?

De igen. Amikor a testet beteszik a koporsóba, s leteszik a földbe, akkor lesz a vándorlásnak vége. Akkor kezdődik az igazi élet: a mennyország; ott igazán otthon leszünk.

Hát mindenki oda juthat?

Akik azon az úton járnak, amely a mennyországba visz. De bizony ez az út, mint minden út, fáradságos.

Megkérdezzük, tett-e már hosszabb utat és nem sajnálta-e a fáradságot. Ő azt fogja mondani: tettem bizony; sok helyet bejártam; sokszor ült ki a veríték

homlokomra, de ha az út végére értem, örültem és nem sajnáltam a fáradságot.

És mit csinált, ha egy helyen az út 2 felé, vagy 3 felé vitt?

Akkor megkérdeztem, hogy jó uton megyek-e, és amikor egy-egy község végére értem, láttam útjelzőket és bátran haladtam.

Itt is találtam útjelzőket, hogy ez az út erre, s a másik arra vezet.

Azután azt fogja tőlünk kérdezni, hogy hát melyik az az út, amely a mennyországba vezet?

A mennyország felé is vannak útjelzők és ezek az Isten és Anyaszentegyház parancsolatai. Csak az boldog, aki ezen az úton jár.

Megkérdezzük ismert-e már olyat, aki még a lelke üdvösségét is odaadta volna pénzért. Boldog volt-e? Dehogyan volt boldog; mindig attól félt, hogy pénzét elveszti vagy ellopják. Mondta is, hogy van sok pénze, de még többet szeretne. Nem volt tehát boldog.

Megkérdezzük ismert-e olyant, aki a bűnnek élt? Ismertem olyanokat is, akik a szenvedélyek poharát fenéig akarták inni. És boldogok voltak? Egy ideig, azután boldogtalanok voltak, mert nem találták fel szívük békéjét.

Hát mi a szívnek békéje? Mi szerzi meg a szív békéjét? Csakis a jó Isten. Fáj, fáj az embernek a lelke és nem nyugszik meg, míg Istent meg nem találta. A lelket Isten magának teremtette, azért, ha nem az Istent keresi, nem boldog.

Úgy vagyunk, mint a madárkák, ha megjön az őszi. Szinte csodáljuk, hogy oly biztosan neki vágnak a hosszú útnak és mennek melegebb vidékre. Ki mondja meg a fecskének ősszel, hogy most már menned kell; ki mondja meg neki, hogy bátran átrepülhet a tenge-

ren, mert ott még szárazföld van és melegebb az idő. Ki mondja meg nekik tavasszal, hogy térjenek vissza? A jó Isten öntötte a kis madárkákba az ösztönt, és hogyha nem követnék az ösztönt, nagyon megjárának. A jó Isten belénk is öntött vágyat, hogy csak Őt keressük, és lelkünk csak akkor nyugszik meg, ha Őt megtaláltuk.

Megkérdezzük azután a bácsit, hogy ha hosszabb útra indult, vitt-e magával útravalót?

Vittem magammal kis ennilalót, hogy az uton, ha megéhezem, legyen mit magamhoz vennem.

Látja, a jó Isten velünk is így tesz, és nekünk is adott erősítőt, hogy az uton el ne lankadjunk; saját testét és véréát adja nekünk és a szentségekkel erősít minket.

Azután mi kell még annak, aki hosszú útra indul, ha az az út nagyon hosszú, nagyon fáradtságos, nagyon lejtős, sikos? Jól esik neki, ha valaki jó vándorbotot ad kezébe és mondja: látod, hosszú az út, meredek is, sikos is, vidd magaddal ezt a vándorbotot, jó lesz rá támaszkodni. A jó Isten nekünk is adott ilyen vándorbotot, az imádságot.

Azután megkérdezzük, ismert-e olyat, aki nem imádkozott? Ha őszinte a bácsi, akkor azt fogja mondani, bizony ismertem, sőt magam sem szoktam imádkozni. És mikor az imádságot elhagytam, akkor kezdett minden rosszra fordulni. Éreztem, hogy letértem az útról, mely a mennyországba vezet.

Ennyi egyszerre elég, s nem is ajánlom, hogy sokat beszéljenek, hanem mindig csak keveset. Majd tapasztalják, hogy sokszor egy szó jó szándék mellett többet ér, mint máskor, ha talán hosszabb ideig beszéltek.

Ha a betegnek orvosságot adnak, kis üvegből s

csak cseppenkint adják s nem egyszerre. Mindíg alkalomadtán közöljenek egy-egy részt és azt is csak akkor, ha az illető kellő hangulatban van. Ha a beteg kicsit izgatott, türelmetlen, és talán épen a nővér az oka, ne említsék e dolgokat, mert különben azt fogja mondani, hogy először a kedves nővér gyakorolja és azután prédikálja másnak. Legjobb alkalom az ilyen hitelemző beszédre, ha szeretet szolgálatot teszünk, mert ezen esetben az illető szívesen meghallgatja szavainkat.

Tulajdonítsunk mindent a jó Istennek és akkor ezen a működésükön is a jó Istennek különös áldása lesz. Mert igaza van a közmondásnak, hogy: „Hasztalan az ember iparkodása, ha nincs rajta az Isten áldása!”

Ne veszítsék el kedvöket, ha hallaniok kell: ne beszéljen, kedves nővér, ezt úgy sem hiszem el. Ha jó szándékkal és szívből jött a szó, ha nem is látszik rögtön az eredmény, még sem marad el a hatás; ezt csak a másvilágon fogják látni, ha majd az így megmentett lélek ekkép szól a mennyországban: kedves nővér, annak a pár szónak köszönöm az örök üdvösségemet.

Hogyan működnek francia nővéreink.

Minthogy tisztelendő felettes-elöljáróink mind sűrűbben és behatóbban szólítanak fel minket arra, hogy **testi-lelki és anyagi erőinket az igazi szegények, a mi valóságos, kedves uraink közvetlen szolgálatára szenteljük**, drága tartományi főnökeink egy nővért Franciaországba küldöttek, hogy a tiszt. felettes-elöljárók engedelmével lássa és tanulmányozza egy kissé, hogyan és miképen vannak első nővéreink közvetlen utódai: a jó

francia nővérek, a szegény elhagyottak segítségére. A hat hét alatt, amit körükben tölthetett, igen sok, nálunk ismeretlen új művet ismert meg, melyek célja egytől-egyig a szegény nép erkölcsi és anyagi támogatása; de meggyőződhetett arról is, milyen nagy szeretet ég francia nővéreink szívében a szegények, a szent Alapítóinktól örökségül hagyott osztályrészünk iránt. E szeretetük azonban nem csupán érzelmekben, hanem tettekben is nyilvánul: s nem elégedve meg a segélynyújtás azon formáival, amelyek csupán pillanatnyi enyhülést okoznak, éles tekintetük a szegénység és erkölcsi nyomorúság okait fürkészi, és a szeretet találékonyságával igen sok gyakorlatias érzéket párosítva, a legkülönbözőbb alakban törekednek arra, hogy őket úgy anyagi, mint erkölcsi szükségégeikből kiemelve, oly helyzetbe hozzák, amelyben már önmagukon is segíthetnek.

A segítőzésnek e különböző módzatait, — amelyeket mint megannyi újabb kis műveket, minden egyes házukban a régi művekhez csatolták, Isten segítségével kis lapunk hasábjain megismertetjük kedves nővéreinkkel, azon célból, hogy buzgólkodásukkal erőikhez és körülményeikhez képest egyikét-másikat ők is életbeléptethessék. Valószínű ugyan, hogy nem mindenik válik be változatlanul a mi körülményeink között: de hiszen módosítás mindig lehetséges, sőt szükséges is. Tisztelendő generális-elöljáróink *hő vágya*, hogy magyar leányaik is kivegyék részüket azon hősiesség küzdelemből, melyet a mai társadalom színe-java folytat a szegény népet végpusztulással fenyegető s napról-napra kiáltóbb szint öltő erkölcsi és anyagi nyomor megszüntetésére.

Szent Alapítóink e szegény népet bízták reánk egyedüli örökség gyanánt: s mi tétlenül néznők, miként súlyed mindig mélyebbre a testi-lelki züllés posványába

s meglegednénk azzal, hogy iskoláinkba küldött gyermekeiket tanítjuk és kórházainkba fölvelt betegeiket ápoljuk! S annál nagyobb szégyen volna ez reánk, mert hiszen mindig több és több *világi szervezet* tömörül és szövetkezik gyámolításukra. Itt Budapesten s már a vidéken is például a missziós-hölgyek meglátogatják a szegényeket, betegség esetén lakásukon ápolják, felsurolják szobájokat, mosdatják, öltöztetik a gyermekeket, elkészítik az ebédet s közben nem feledkeznek meg arról, hogy lelki szükségleteikről is gondoskodjanak. *Nem a mi ősi és igazi feladatunk és hivatásunk volna-e ez?* Ó, ne engedjük, jó nővéreink, hogy mások lépjenek a mi örökségünkbe, hiszen azzal magunk alatt ingatnók meg a talajt, mert társulatunk csak addig állhat fönn, amíg hű marad eredeti céljához és küldetéséhez.

Azt felelhetnék erre kedves nővéreink, hogy hiszen amúgy is nagy az elfoglaltságuk s nem igen vállalkozhatnak többre. Miként a későbbiekből látni fogják, ezen új művek nem rónak rájuk szerfölött nagy terheket, sőt egynémelyik épen semmi fáradságukba sem kerül. A francia nővérektől épen azt a művészetet tanulhatjuk meg, hogy nagy leleményességgel tudnak másokat bevonni a jótékonyaságba és ők inkább csak megindítják és irányítják a dolgot.

* * *

Mínt hogy a falusi nagyleányok erkölcsi továbbképzésén buzgólkodó kis nővérünk a színmagyar Dunántúlról azt az eszmét vetette föl, hogy a leányok mellett igen hasznos volna az édesanyákat is összegyűjteni és a vasárnapi összejövetelekbe bevonni, azt gondoltuk, alkalomszerű lesz, ha először is azt mondjuk el, miként járnak el francia nővéreink a felnőttekkel való érintkezésükben.

Többféle egyesületet alapítottak e célból, hogy különböző szükségleteiken segíthessenek. Ilyen például az úgynevezett:

H á z b é r - e g y e s ű l e t.

Ez egyesületnek mindenekelőtt alapító és jótévő tagok, vagy gyűjtés, tombolajátékok, jótékony célú előadások s más eféle útján biztos jövedelmet szereznek. Rendes tagjai a szegénysorsú családapák és anyák, akik a vasárnapok délelőttjein tartják a nővéreknél összejöveteleiket. Egyik vasárnap a férfiak, másikon a nők jönnek el, s elhozzák magukkal az azon héten házbérre megtakarított filléreiket. Rendszerint két nővér foglalkozik velök; az egyik átveszi a pénzt, a másik egy e célra elkészített könyvbe pontosan bejegyzi. A szegénynek is van könyvecskéje, s ő szintén följegyzi magának, mennyit adott át az egyes alkalomnál. Ha a pénz-átvétel megtörtént, állapotuknak és hitbeli tudásuknak megfelelő oktatásban részesülnek, s rövid hálaima után hazabocsáttatnak.

A házbérnegyed idején, a fizetés előtt újra eljönnek, hogy megtakarított pénzüket visszakapják, és pedig, az egyesület anyagi erőihez képest busásan megtoldva. Egyik intézetükben például kétszer annyit kaptak vissza, mint amennyit befizettek. Egy másik intézetben annyi százalékkal kaptak vissza többet, mint amennyit befizettek. Ezzel azután arra serkentették a jó szegényeket, hogy böles előrelátással takarékoskodjanak, s a házbérfizetési határidő ne találja őket készületlenül. Arról pedig, hogy a kapott összeget csakugyan lefizették, már másnap nyugtát kellett hozniok.

Ha valamelyik szegény el-elmaradozik az összejövetelekről, a szegényeket látogató nővér benéz hozzá s megkérdezi, miért nem jött el. Megtörténik, hogy

betegség vagy egyéb súlyos körülmény miatt semmit sem takaríthatott meg, azért röstelt eljönni. Ilyenkor rendkívüli segítyek és adományok pótolják a megtakarítás hiányait. Ha azonban lanyhaság vagy könnyelműség az oka elmaradásuknak, igyekeznek velök belátatni ennek káros következményeit, figyelmeztetik a fizetési határidő közeledtére, és a jó szó rendszerint megtermi gyümölcsét.

Igen jó alkalom van ez összejöveteleknél arra, hogy nemcsak saját erkölcsi, hanem kisebb és nagyobb gyermekeikkel szemben tartozó kötelmeikre is oktathatják őket, ami a nővérekre nagy könnyítés ezek nevelésénél. Különösen nagyobb és kisebb városokban igen jól beválík ez egyesület, ahol a szegény nép bérelt lakásokban lakik, s kivált, ahol nagy a házbér. Talán megkísérelhetnék valahol kedves nővéreink ez egyesület életbeléptetését; igen örülnénk, ha kísérletük eredményéről vagy akár eredménytelenségéről is, Központi Lapunkat értesítenék. Nem szükséges, hogy teljesen a francia módszerhez ragaszkodjanak; hiszen nálunk talán mások a körülmények, más a felfogás, s ehhez kell alkalmazkodnunk.

A szegények ruhátára.

Egy másik, igen vonzó kis mű, amit a franciák egyszerűen *Ruhátár-nak* neveznek, s amit nálunk talán „*A szegények ruhátárának*” nevezhetnénk el, abban áll, hogy a község jobbmódú asszonyai havonként kétszer-háromszor összejönnek nővéreinknél, hogy a szegények számára varrjanak. Nem kell hozzá más, mint alkalmas helyiség, ami a gyermekek munkaterme is lehet, egy varrógép és egy szekrény, amibe a kész holmikat és a megkezdett munkákat helyezik. A jó nők minden egyebet maguk adnak hozzá, mert a kis persely min-

den alkalommal körüljár és a pénztárosnőnek van rá gondja, hogy meg is teljék. Az egyesületnek különben rendes tanácsa van, amely az egyesületi tagok számához képest több vagy kevesebb tagú lehet. Havonként egyszer tartják tanácsukat, amelyen lehetőleg azon nővérek is résztvesznek, akik a szegényekkel közvetlen érintkezésben vannak, és leginkább azok, akik őket lakásaikon látogatják és így szükségleteiket legjobban ismerik.

Az egyesület egyik célja az is, hogy a fiatal édesanyákat gyámolítsa. Mihelyt arról értesült, hogy valamely szegény családban a harmadik gyermeket várják, már előre elkészítik a kis gyermek egyszerű kelenyét; mindenből annyit, amennyire a tisztántartás céljából okvetlen szükség van. Az édesanyát meg-meglátogatják s megtudják tőle, mily tekintetben szorul ez idő alatt leginkább segélyökre. Ha megjött a gyermek, elsősorban megkereszteltetéséről gondoskodnak, azután erősítő táplálékról az anya, szükség esetén jó tejről a gyermek számára. Ilyenkor nem egyszer derül ki, hogy a többi gyermek sem vette még fel a szent keresztiséget és talán házasságuk sincs egyházilag megáldva. A jó nők ekkor valóságos apostoli missiót teljesítenek, hogy minden mulasztást rendezzenek; s mivel gyámoltjaikat később sem hagyják teljesen magukra, Isten segítségével igen gyakran teljes lelki átalakulást eszközölnek az előbb egészen hitetlen családban. A hat hónapos gyermek újabb kelenyét kap, s esetleg a többi gyermek is részesül a legszükségesebb ruházatban, hogy iskolába járhasson.

Addig is, amíg a többi gyönyörű művekről beszélhetünk, amikkel lassankint megismertetjük kedves nővéreinket, azon lehetne gondolkozni, esetleg a lelkész úrral is értekezni, hogy miként lehetne ez eszmének

megnyerni a község jószívű nőközönségét. Minél többen lépnének ez egyesületbe, annál kevesebb teher jutna egyre s annál több jót tehetnének. Talán egy lelkes szentbeszéd vagy külön a nőknek tartott konferencia életbe léptethetné s az egyesület szabályzatát később, a tapasztalás nyomán is összeállíthatnók; a fődolog egyelőre az, hogy úgy a nővérek, mint a nők is meleg ügyszeretettel karolják fel a szegények testi-lelki javát, szem előtt tartván szent Vince Atyánknak ezen mondatát: „Isten szereti a szegényeket s azért szereti azokat is, kik őket szeretik.”

Krónika.

Az isteni kegyelem csodája.

Egyik alföldi nagy intézetünk szolgálonővére a következőket jelenti:

Nyolc-kilenc hónap óta ápoltunk egy súlyos beteget, ki különben 27-28 éves fiatal okl. tengerészeti mérnök. Ez a szegény ember annyiban volt katolikus, hogy kath. pap keresztelte és kis fiú korában első szent áldozásnál volt. Már gyermekkorában gyűlölni kezdett mindent, ami vallás, hit és istenes dolog. Rossz barátok és rossz könyvek odavitték, hogy ez a gyűlölete folyton nőtt; minél magasabb iskolába került, annál istentelebb, vallás-és papgyűlölőbb lett.

Körülbelül nyolc hónappal ezelőtt vérhányásba esett, és tőlünk kérték ápoló-nővért (Krankenjungfrau), annyival is inkább, mert ezen úr nagyatyja is súlyos

beteg és mert már több ízben ápoltuk a család tagjait. Az ápoló-nővért elfogadta, de kijelentette, miszerint vegye tudomásul, hogy előtte még csak Isten nevét se merje kiejteni, annál kevésbé imádkozni vagy bármely istenes dolgot csak említeni is, mert ő nem hisz semmit, csak egy Istent; az Úr Jézusban nem hisz; az ember a majomtól származik s épen ezért a halállal férfiasan meg kell küzdeni, mert azzal vége mindennek; örök élet nincs, túlvilág nincs, a gyónást a papok találták ki, szentségi Jézus nem létezik. Kijelentette végső akarataképen azt is, hogy, ha meghal, ne merjenek a halottas háznál semmi néven nevezendő feketét alkalmazni, fészületet, gyertyát a koporsóhoz tenni, kezeit ne merjék összekulcsolni, hanem kétoldal mellett helyezték el; halálos ágyához pap ne közeledjék; a temetőben kereszt ne jelölje sírját.

Édesanyja igen jámbor asszony, mostoha atyja katonatiszt, a Mária-kongregáció tagja, naponkénti áldozó. Mindennek dacára szüleivel szemben épenúgy viselkedett, mint a jó Istennel. Mindjárt mikor az ápoló-nővér odajött és a kijelentést kapta, hogy még imádkoznia sem szabad előtte, az mégis megkísérelte fölajánlani neki egy érmeckét, amit azonban visszautasított azon megjegyzéssel, hogy őt ilyesmivel ne zaklassa, ne zavarja. Később egyszer csak távolról említett valamely jámbor dolgot, mire annyira fölindult, hogy azt mondta: „Ha apostol akar lenni, távozzék!”

Nem maradt más hátra, mint az érmet a matrac közé tenni. Ettől kezdve mindennap Úrfelmutatás után hangosan, a ház összes gyermekeivel együtt imádkoztunk megtéréseért. Van neki egy jó barátja, ki jelenleg újvárosi káplán, ez a plebános úrral és a másik káplán úrral együtt ismételt és ismételt megkísérelte bejutni hozzá, de senkit be nem eresztett, még

említett barátját sem. Minden tekintetben megközelíthetetlen volt.

Betegsége folyton súlyosbodott; ám minél közelebb jöttünk november 27.-éhez, bizalmunk annál inkább nőtt, úgyszintén említett ft. uraké is, kik azt ízenték nekünk, hogy csak bizzunk erősen, kétszerezük meg az imát, mert november 27.-én feltétlenül segíteni fog a Szűzanya. 27.-e közeledett, azonban a megtérés jelei csak nem mutatkoztak, pedig állapota aggasztóbbá vált. 2-3 nappal az ünnep előtt az ápoló-nővér valami vallási dologról beszélgetett a beteg édesanyjával a mellék szobában; ezt ő megsejtette és pokoli dühbe jött. Aznap este minden igaz ok nélkül dühösen újból felhozta öngyilkossági szándokát, melyet egész betegsége alatt mindig tervezgetett és mert az ápoló-nővér szeretetteljes ellenvetést mert tenni, azonnal elkergette a háztól. Saját édesanyját is kikergette. Szegény ápoló-nővér sírva jött haza; nem maradhatott tovább a szeme előtt.

Ez az eset mindnyájunkra igen lesújtólag hatott, azonban bizalmunkat nem veszítettük el; ellenkezőleg, úgy éreztük, hogy a Szűzanya mindezt csak megengedte és a gonoszlélek végső erőmegfeszítéseit teszi.

Erre azt határoztuk, hogy mindaddig itthon marad az ápoló-nővér és mást sem küldünk helyébe, míg vagy levélileg vagy személyesen nem kéri a segítséget, nehogy annálinkább felizgassuk. Másnap az édesanyja maga jött kérni, kinek olyan kikötéssel ígértük meg újból az ápolót, ha segíteni fog nekünk abban, hogy pap juthasson be a beteghez, nem törődve azzal, hogy elutasítja-e vagy sem. 26.-án reggel tehát visszaküldöttük azt az ápoló-nővért, akit elkergetett, egy másikkal; előbbit, hogy holmiját hazahozza, utóbbit, hogy ottmaradjon. Erre a kicserélésre az a gondolat vezetett,

hogy egy kis változás talán jó lesz és mert az előbbi ápoló-nővér német, hogy ezáltal se adjunk okot az izgatottságra. Míg nagyon szépen bocsánatot kért az egyik-től, szívesen elfogadta a másikat. A remény újból fokozódott bennünk; azonban annál keserűbben csalódtunk.

27.-én az úJVárosi plebános úr elhatározta, hogy a beteg barátját elküldi hozzá, még pedig a legméltóságosabb Oltáriszentséggel. Hiába figyelmeztette az ápoló-nővér, hogy ne tegyék ki magukat annak, hogy a szentségi Jézust elutasítja, a ft. urakban olyan nagy volt a bizalom, hogy ezen a napon kell a megtérésnek megtörténnie, miszerint szándékuktól nem tértek el. Azt mondták, hogy az még nem történt meg velők, hogy a szentségi Jézust visszahozták volna. A látogatás megtörtént. — Ötnegyed óráig tartó beszélgetés és vitatkozás eredménye az lett, hogy a beteg egyenesen kijelentette, hogy ő nem hisz mást, csak egy Istent; az Oltáriszentségben és az Úr Jézusban nem hisz, a gyónást a papok találták ki, az embernek a halállal férfiasan meg kell küzdeni, mert azzal vége mindennek; túlvilág nincs, azt csak senki sem kívánhatja, hogy ő a fitkait egy halandónak feltárja, őt többé ne zaklassa, s kímélje meg látogatásától. A ft. úr fájó szívvel távozott, magával víve az elutasított szentségi Jézust. Távozása előtt még megjegyezte: „Azonban, ha úgy érezné, hogy szüksége van rám, csak izenjen értem, mert magamtól többé nem jövök.”

Az ünnep délutánján, mikor ugyanis a csodásérmét ezer és ezerszámra osztják ki kis kápolnáinkban, ahol egész nap szentségkitétel van, a sok között, kik kezeiket nyújtották az érem után, ott volt egy katonatiszt is, a beteg mostoha-atyja.

Szeplőtelen Szűz Anyánkban bízva, egy ezüst érmet adtam át az ápoló-nővérnek, azon utasítással, kérje

meg a beteget, fogadná el az én kedvemért, s viselje nyakán; ez neki nem kerül semmibe, én meg nagyon kérem, teljesítse kérésem. A kegyelem órája ütött. Miközben elfogadta az érmet, azt mondta: „Hogy jutok én, ahhoz, hogy a t. főnöknő reám gondol?” Két nagy könnyesepp gördült végig arcán. E jelenet, különösen a két könnyesepp végsőkig fokozta bizalmunkat. Másnap azt izentem neki, engedje meg, hogy az ápoló-nővér elimádkozza azt az imát, mely az érmen van: „Ó, bűn nélkül . . .” Neki nem kell vele imádkoznia, csak hallgassa.

Az engedélyt be sem várva, a ápoló-nővér letérdelt és imádkozott. A válasz újból két nagy könnyesepp volt. Aznap este újból, s másnap reggel ismét hangosan imádkozott a nővér. Kis vártatva a beteg újjával magához intette őt és azt súgta neki, hogy izenjen a ft. úrért (barátjáért) és kéresse, hogy jöjjön el hozzá. „Miért óhajtja mérnök úr, talán újból vitatkozni akar velem?” „Nem, gyónni akarok!” Délután öt órára tűzték ki a ft. úr látogatását; egy óra hosszáig tartó, bánatteljes szentgyónás után telefonon értesítettek, hogy a beteg nagyon boldog. Szentgyónás után azt mondta: „Kedves nővér, imádkozza el hangosan azt a szép kis imát; én nem tudom kívülről!” Majd ismét: „Írja le nekem azt a szép kis imát, hogy sokszor imádkozhassam magamban.” — Azóta napközben sokszor vette reszkető kezébe azt a papírkát és, bár alig bírta tartani, mert olyan volt, mint egy csontváz, — áhítattal imádkozta 3-szor egymás után megtört hangjával: „Ó, bűn nélkül fogantatott Szűz Mária, könyörögj érettünk, kik hozzád menekszünk!”

Az édesanyját a sok csapás idegessé tette. Ha itt-ott idegesebb mozdulatokat tett vagy sírni kezdett, a beteg kérte a nővért: „Kedves nővér, küldje ki édes-

anyámat, mert én azt is meggyóntam, hogy türelmetlen voltam; ez az idegeskedés pedig engem igen izgat.“ Nekünk azt izente, hogy imádkozunk a jó halál kegyelméért. Tegnap ismét hivatta a ft. urat, újra meggyónt, megáldozott, s fölvette az utolsókenetet. Ő, ki valamikor azt mondta: „Ha apostol akar lenni, távozzék!“ most maga is apostollá lett. Testvérbátyjának azt izente, hogy térjen Istenhez és gondoskodjék róla, hogy gyermekeit istenesen nevelje, nehogy nélkülözzék azt a boldog állapotot, melyben ő mindez ideig szűkölködött, mert csak most érzi, hogy mi a hit és mi annak a gyümölcse.

Mikor december 9.-én este a szentségeket fölvette, két teljes órán át egészen el volt merülve boldogságában. Semmit sem vett észre, ami körülötte történt, még azt sem hallotta, hogy az édesanyja azt mondta: most 30 csepp morfiomot fogunk beadni. Csak akkor jött magához, mikor már le is nyelte, mire fájdalmasan fölsóhajtott: „Istenem, Istenem, mi történt velem? édes anyuskám, miért tetted ezt, miért zavartatok meg boldogságomban.“ De azután attól félt, hogy ezen kifakadásával édesanyját megbántotta, — s rögtön bocsánatot kért: azután fölnevelt a Szűzanya képére és így imádkozott: „Édes jó Szűzanyám, bocsáss meg!“ — Kész volt minden áldozatra, csak hogy semmi bünt el ne kövessen, vétkezni semmi szín alatt sem akart többé.

Megtérése óta reggel, délben, este mindig őmaga figyelmeztette a nővért, hogy imádkozzanak. Az ápolónővér szégyelte a dogot s föltette magában: vigyáznai fog, hogy megelőzze; azonban ez sohasem sikerült neki. Azelőtt csak éjjelre volt ott a nővér, most azonban kérte, hogy ne hagyja őt el se éjjel, se nappal. Ha valamivel rosszabbul érezte magát, mindjárt belekapaszkodott a nővérbe és húzta le, hogy imádkozzék.

A nagyatyát — 83 éves öreg úr — annyira meghatotta unokája hitének ily megnyilatkozása, hogy mikor visszavonult szobájába, első szava volt: „Meggyónok!“ 83 éves, de nem merték előtte a szentgyónást említeni, bár esküvője óta nem gyónt. A már említett testvérbátyja azon kijelentéssel távozott betegágyától: „Katholikus leszek!“ Nagynénje férjestől mindjárt a beteg látogatása után azon elhatározással léptek ki a szobából, hogy meg fognak gyónni, miután ezt tenni éveken át elmulasztották. Így lett az áldott Szűzanya kegyelméből őmaga is apostol; csodásérmű Szűzanyánk ez alkalommal is megmutatta nagy hatalmát.

December 10.-én egész nap imádkozott és imádkoztatott.

11.-én, végső perceit közeledni érezvén, állandóan sóhajtozott: „Szerelmes édes Jézusom, irgalmazz nekem!“ — „Bocsáss meg nekem!“ — „Vig kedélyű voltam, be sokszor vétettem!“ — „Édes jó Szűzanyám, tebened helyeztem minden hitemet, segíts meg!“ — „Kedves nővér, mit adjak önnek emlékebe, hogy háláljam meg azt a sok jót, amit velem tett?“ — „Mérnök úr, nagyon sok emléket ad nekem épületes viselkedésével. Kérem, imádkozzék értem a mennyországban.“ — „Imádkozni fogok ott a szép mennyországban, kérni fogom az édes Jézust, engedje meg, hogy lábaihoz borulhassak.“ — Máskor: „Én előre megyek és ott várom majd önt, kedves nővér, és a ft. urat.“ A feszületet görcsösen szorította szívére és ajkára, minduntalan megcsókolta és reszkető kezével folyton keresztet vetett magára, miközben imádkozott: „Szerelmes édes Jézusom, bocsáss meg!“ — „Ó, bűn nélkül...“

Megköszönte az ápoló-nővérnek sok fáradságát, köszönetét fejezte ki a másik nővérnek is, ki őt előbb ápolta, minden jóért, amiben hosszú betegségében

részesítette. Halála pillanatáig eszméletnél volt, folytonosan imádkozott. A nővér megkezdte a hit, remény, szeretet, bánat... felindülését, s ő azonnal folytatta. $\frac{1}{2}$ 9-kor reggel csendesen meghalt; ajkai utoljára is imára nyíltak. — Önkénytelenül eszembe jutnak Ratisbonne szavai: „Semmit sem mondott, de mindent megértettem!”

Szünórák.

Hogyan fogadta Filoména nővér boldogult Müngersdorf atyánkat?

A hetvenes évek elején történt. Boldogemlékü főtisztelendő atyánk szokása szerint sürgönyileg jelezte érkezését egyik társházunkba. Ez egyszer annál is inkább szükséges volt ezt tennie, mert a község kocsival is két óra járásnyira feküdt a vasuti állomástól, — koci odakünn sohasem kapható, — s ezenfelül épen tél dereka volt, Háromkirályok ünnepének nyolcadában.

Főtisztelendő atyánk megérkezik, de az állomáson se koci, se nővér. Mit tegyen már most? Tünődik, gondolkodik; egyszerre eléje toppan egy tetőtől-talpig prémes bundába burkolt alak, s a legnagyobb udvarias-sággal ajánlja fel kocsiát. A luteránus lelkipásztor volt. Főtisztelendő atyánk a két rossz közül a kisebbet választotta; felült a tiszteletes úr mellé a nyitott kocsi-ra, jól beburkolódtak, hogy a mennyire lehet, védekezzenek az arcukba csapkodó hó és jeges szél ellen, és szóltanul megindultak. Társalgásról szó sem lehetett a rettenetes időben.

Kétórai kínos utazás után, át meg átfázva értek

ntjok céljához. A tiszteletes úr lesegítette főtisztelendő atyánkat a nővérek háza előtt, maga pedig haza sietett.

Főtisztelendő atyánk becsöngetett. Kisvártatva jön a konyhanővér, de nem megy a portáig, hanem kiszól: „Da tut man nicht Dreikönige singen!” — E szavakkal sarkon fordul s faképnél hagyja a szegény megdermedt utast.

Az a szokás divik ott is, hogy betlehemesek járnak ez időtájban házról-házra, égő gyertyákkal vagy lámpával, énekelve a Háromkirályok szép énekét. Ilyen betlehemi alakot vélt látni a jó Filoména nővér is az égő lámpát tartó jóságos főtisztelendő atyánkban, azért nem engedte be. Emez azonban csöppet sem vette tréfára a dolgot, hanem a futó nővér után kiállott: „Meine Schwester! kennen Sie mich denn nicht? Ich bin es!” — A nem várt szavakra a szegény nővér meglepedkezve mindenről, visszaszaladt a csukott portához, letérdelt s az ajtón keresztül sopánkodott: „Jesses, Maria! ich bitt' demütig um Verzeihung, mein Hochwürdiger Vater!” — Felállt, s anélkül, hogy a kaput kizárta volna, lélekszakadtan rohant (pedig rossz lábai voltak) az ebédlőbe, s a portához szólította a nővéreket, akik ugyancsak szaladtak, elképedve látták, hogy szegény jó főtisztelendő atyánk még mindig zárt ajtóknál állt.

Hogy mennyi idő telt el míg a kulcs a nagy zavarban megtalálta helyét, nem tudom, de annyi bizonyos, hogy a szegény átfázott utasnak még várakoznia kellett. Alig, hogy megnyílt a kapu, a nővérek térdreesve akarták kiengesztelni a jó főtisztelendő atyát, aki csakhamar átlátva a dolgot, mosolyogva mondta: „Geben Sie mir doch eine Nachtherberge, wenn schon Schwester Filomena selbe mir verweigert hat! Haben Sie denn mein Telegramm nicht erhalten?” — „Nein, mein

Hochwürdiger Vater!“ — volt az egyhangú válasz s egyszeriben tisztázva lett a dolog. Vacsora alatt szerencsésen megérkezett a sürgöny is, ami csak növelte a kedélyességet.

Szegény Filoména nővér bocsánatkérése nem ért véget nemcsak ez alkalommal, hanem évek után sem, valahányszor találkozott boldogemlékű főtisztelendő Müngersdorf atyával.

Fogas kérdés.

Valamelyik társházunkban az első nővér halt meg; öltöztetésénél azon tünődtek, adjanak-e rá trikóinget is? Nem tudván rajta eligazodni, megkérdezik Brigitta nővért, mit gondol, mit tegyenek? Mire ő nagy fontossal azt feleli: „Ahol előbb voltam, ott nem adtak a megholt nővérre trikóinget, mert nyár volt akkor.“ — Adtak-e rá vagy nem adtak, arra nem emlékszünk már, mert azóta a jó öreg Brigitta nővér is elköltözött s róla se tudjuk, abban vagy anélkül került-e a hideg földbe.

